

ODPIS

Sygn. akt:

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2023 roku

POSTANOWIENIE

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, Wydział XV Gospodarczy

w składzie:

przewodniczący: sędzia Radomir Wójcik

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 sierpnia 2023 roku

sprawy z powództwa A

spółki akcyjnej w W

przeciwko J R

o zapłatę

postanawia:

wnieść pismo procesowe w toku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (sygn. akt: P 10/22) obejmujące pisemne stanowisko uczestnika o następującej treści:

1. W stanowisku datowanym na 13 lipca 2023 r. Prokurator Generalny wniósł o umorzenie postępowania prowadzonego przed Trybunałem Konstytucyjnym, a zainicjowanego pytaniem prawnym z 28 lipca 2022 r., cytując jako podstawę wniosku art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

2. Zgodnie z art. 1 pkt 63 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) art. 458³ k.p.c. został uchylony. W myśl ogólnej reguły intertemporalnej wyrażonej w art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej przepisy procesowe w nowym kształcie mają zastosowanie do spraw w toku. Brak przy tym normy utrwalającej negatywne skutki procesowe zaniechań stron, w tym w szczególności zaniechania co do nadania czynności procesowej poprawnej formy. Oznacza to, że przy ponownym badaniu poprawności sprzeciwu wniesionego przez pozwanego sąd

pytający podda pismo kontroli jedynie wedle wymogów formalnych aktualnie obowiązujących, a zatem z pominięciem uchylonego art. 458³ k.p.c. Wywód przedstawiony przez Prokuratora Generalnego jest zatem trafny – kwestionowany art. 458³ § 3 k.p.c. utracił moc w całości i nie może stanowić obecnie podstawy jakiegokolwiek rozstrzygnięcia. Nie da się zatem odeprzeć wniosku o realizacji przesłanki umorzenia postępowania, o której mowa w art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Nadto, zgodnie z art. 52 ust. 2 pkt 5 ustawy, odpowiedź na pytanie prawne musi warunkować sposób rozstrzygnięcia postępowania rozpoznawczego. Wskutek nowelizacji kodeksu związek ten został na gruncie przedmiotowej sprawy zerwany, co usprawiedliwia uznanie, że zachodzi także przyczyna umorzenia postępowania określona w art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy.

3. W ocenie sądu pytającego przed wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania należy przeprowadzić analizę skutków takiego rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. w zw. z art. 399 § 2 k.p.c. orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z Konstytucją przepisu, na podstawie którego zostało wydane postanowienie kończące postępowanie, stanowi samodzielną podstawę skargi o wznowienie postępowania. Podstawy wznowienia postępowania nie stanowi jednakże uchylenie przepisu dokonane mocą ustawy, także wtedy, gdy decyzja o uchyleniu przepisu wynikała z konstatacji ustawodawcy o niezgodności z Konstytucją dotychczas obowiązującej regulacji. Powołany wyżej art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej wyraźnie ogranicza stosowanie nowych przepisów proceduralnych do spraw w toku. W sprawach prawomocnie zakończonych art. 1 pkt 63 ustawy nie ma zastosowania; ustawa nowelizująca nie przewiduje także odrębnej przesłanki wznowienia spraw zakończonych na skutek zastosowania normy wynikającej z art. 458³ § 3 k.p.c.

4. Jak wynika z pisma Wiceprezesa Sądu Rejonowego _____ w W _____ z sierpnia 2023 r. (w załączeniu) w tutejszym sądzie co najmniej 110 spraw zakończyło się postanowieniem o odrzuceniu sprzeciwu albo zarzutów od nakazu zapłaty na skutek stwierdzenia braku formalnego z art. 458³ § 2 k.p.c. (brak ten był jedynym brakiem formalnym lub był jedną z przyczyn odrzucenia sprzeciwu lub zarzutów). Sąd pytający domniemywa, że w skali całego kraju spraw takich może być znacznie więcej. Wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia o niezgodności z Konstytucją art. 458³ § 3 k.p.c. umożliwi pozwany wniesienie skargi o wznowienie postępowania. W przypadku umorzenia postępowania

trybunalskiego pozwani pozbawieni zostaną zaś skutecznego krajowego środka prawnego pozwalającego wzruszyć prawomocne postanowienia sądu o odrzuceniu środka zaskarżenia. Pozostaną tym samym ostatecznie pozbawieni prawa przedstawienia swojego stanowiska co do meritum sporu. Nie mogą oni bowiem wnieść skargi konstytucyjnej ze względu na niewyczerpanie drogi prawnej (art. 77 ust. 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym). Wątpliwa w tym względzie pozostaje także skuteczność środka określonego w art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1093 z późn. zm.) skoro orzeczenia sądów, o których mowa powyżej, był formalnie niewadliwe – wydane w oparciu o obowiązujący wówczas przepis procesowy. Wskazać także trzeba, że instytucja skargi nadzwyczajnej nie może być traktowana jako skuteczny środek zabezpieczenia prawa do sądu strony skoro decyzja o wniesieniu lub odmowie wniesienia skargi nie podlega kontroli sądowej.

5. Reasumując, o ile niewątpliwie prawo do sądu pozwanego, w sprawie którego pytanie prawne zostało sformułowane pozostaje w pełni zagwarantowane, to wątpliwości konstytucyjne rodzi sytuacja procesowa wszystkich tych pozwanych, w sprawach których stosowanie art. 458³ § 3 k.p.c. doprowadziło do prawomocnego zamknięcia drogi do wydania orzeczenia merytorycznego. Ustawodawca, dostrzegając negatywne skutki wymogu formalnego z art. 458³ § 2 k.p.c., zdecydował się przepis ten uchylić. Nie zabezpieczył jednakże praw tych pozwanych, którzy przez nadmierny formalizm wynikający z omawianego przepisu zostali już pokrzywdzeni. Interwencja ustawodawcy przyniosła w tym zakresie skutek wprost przeciwny. Brak ustawowego uchylenia art. 458³ § 3 k.p.c. skutkowałby wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia o derogacji tego przepisu (zakładając zasadność zarzutu sformułowanego w pytaniu prawnym), otwierając pozwanym drogę do wnoszenia skarg o wznowienie.

6. Sąd pytający dostrzega, że zakres stosowania art. 59 ust. 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym nie obejmuje postępowań zainicjowanych pytaniem prawnym. Sąd podziela jednakże zastrzeżenia względem rzeczoności przepisu wyrażone w zdaniu odrębnym sędziego TK Leona Kieresa zgłoszone do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 października 2017 r. (K 1/17). Odnotować także należy pogląd Trybunału Konstytucyjnego wyrażony w wyroku z 9 marca 2016 r. (K 47/15), zgodnie z którym Trybunał na podstawie art. 8 ust. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji uprawniony jest do incydentalnego pominięcia stosowania normy ustawowej jeśli jest to konieczne dla pełnienia przypisanej

Trybunałowi funkcji ustrojowej. Zważywszy, że najwyższą powinnością Trybunału Konstytucyjnego pozostaje stanie na straży ochrony konstytucyjnych wolności i praw, sąd pytający wnosi o pominięcie stosowania art. 59 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym i rozstrzygnięcie sprawy wyrokiem, uznając, że powyższe pozostaje niezbędne dla zagwarantowania konstytucyjnego prawa do sądu znacznej liczby obywateli.

7. W załączeniu: pismo Wiceprezesa Sądu Rejonowego
sierpnia 2023 r.

w W z

/za zgodność /
SEKRETARZ SĄDOWY

Anna Książek

/ na oryginale właściwy podpis /

